

УДК 330.142.26.658.15

Олег Миколайович БАБІЙ

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, Одеський національний економічний університет, Україна, e-mail: olegbabiy@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5199-228X>

Володимир Володимирович КОЙНАК

аспірант кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, Одеський національний економічний університет, Україна, e-mail: koinak.vol@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3681-4149>

ГЕНЕЗИС ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Бабій, О. М., Койнак, В. В. Генезис теоретичних підходів до управління активами підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень* : зб. наук. праць. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2023. № 3-4 (86-87). С. 149–160.

Анотація. У статті розглянуто термін «активи» у контексті підприємства та виявлення можливих шляхів оптимізації та розробки рекомендацій для підвищення ефективності управління його активами. Викладено різноманітні підходи до визначення сутності терміну «активи» підприємства. Мета статті полягає у дослідженні актуальних проблем генезису теоретичних підходів до управління активами вітчизняних підприємств. Під час вивчення проблемних питань у статті використовувалися наступні загальнонаукові принципи та методи досліджень: логічний (для уточнення терміну «активи»), метод порівняльної оцінки (при дослідженні підходів до визначення сутності терміну «активи»), метод порівняльної оцінки (при дослідженні проблемних аспектів щодо вибору підходів оцінки вартості активів підприємства), метод формалізації та синтезу, метод системного аналізу та ін. Проаналізовано наочний механізм управління активами підприємства. Розглянуто заходи для підвищення ефективності управління активами підприємства. На основі проведеного дослідження запропоновано вибір оптимальної структури та складу активів підприємства, що дозволить забезпечити високу ефективність їх використання та підтримку ліквідності підприємства на достатньому рівні та адаптуватися до змін у бізнес-середовищі.

Ключові слова: активи; інноваційна стратегія; управління капіталом; механізм управління активами; структура активів; ліквідність підприємства.

Oleh BABIY

PhD in Economics, Associate Professor of Enterprise Economics and Business Activity Organization Department, Odessa National Economic University, Ukraine, e-mail: olegbabiy@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5199-228X>

Volodymyr KOINAK

PhD Student of Enterprise Economics and Business Activity Organization Department, Odessa National Economic University, Ukraine, e-mail: koinak.vol@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3681-4149>

GENESIS OF THEORETICAL APPROACHES TO ENTERPRISE ASSET MANAGEMENT

Babii, O., & Koinak, V. (2023). Genesis of theoretical approaches to enterprise asset management [Genezys teoretychnykh pidkhodiv do upravlinnia aktyvamy pidpryemstva], *Socio-economic research bulletin, Visnik social'no-ekonomichnih doslidzen'* (ISSN 2313-4569), Odessa National Economic University, Odessa, No. 3-4 (86-87), pp. 149–160.

Abstract. *The article considers the term of «assets» in the context of an enterprise and identifies possible ways of recommendations optimization and development for increasing the efficiency of its asset management. Various approaches to defining the essence of the «assets» term of an enterprise are outlined. The purpose of the article is to investigate the current problems of theoretical approaches genesis to asset management in domestic enterprises. During the study of problematic issues, the following generally accepted research principles and methods were used in the article: logical (to clarify the term «assets»), the method of comparative assessment (during the study of approaches to determining the essence of the term «assets»), the method of comparative assessment (during the study problematic aspects regarding the choice of approaches for estimating the value of enterprise assets), the method of formalization and synthesis, the method of system analysis, and others. The supervisory mechanism of enterprise asset management is analyzed, and measures to increase the efficiency of enterprise asset management are considered. This research integrates insights from diverse disciplines such as engineering, economics, information technology, and sustainability studies. By synthesizing knowledge from these disparate fields, it offers a comprehensive understanding of the multifaceted nature of EAM, transcending traditional disciplinary boundaries. By identifying gaps and areas for future research, the study lays the groundwork for ongoing scholarly inquiry into the theoretical foundations of EAM. It stimulates further exploration into emerging paradigms and the integration of cutting-edge technologies in asset management theory and practice. Based on the conducted research, an optimal structure and composition of enterprise assets are proposed, which will ensure high efficiency of their utilization and support the liquidity of the enterprise at a sufficient level, as well as adapt to changes in the business environment.*

Keywords: *assets; innovation strategy; capital management; asset management mechanism; asset structure; enterprise liquidity.*

JEL classification: *C100; M110; M410*

DOI: [https://doi.org/10.33987/vsed.3-4\(86-87\).2023.149-160](https://doi.org/10.33987/vsed.3-4(86-87).2023.149-160)

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективність функціонування підприємства значною мірою визначається системою управління його активами. Здійснення раціональних стратегій в управлінні активами є ключовим чинником для забезпечення надійності фінансового стану підприємства, підвищення його кредитоспроможності та створення привабливого інвестиційного середовища. Процес управління активами передбачає розробку всебічної стратегії розвитку, яка охоплює не лише виробничі, фінансові, але й інвестиційні аспекти.

Забезпечення необхідних коштів для функціонування підприємства є важливим аспектом його господарської діяльності та досягнення високих фінансових результатів. Підприємства мають можливість формувати капітал, використовуючи власні ресурси або залучаючи позикові кошти. В умовах ринкової економіки, використання різноманітних форм позикового капіталу стає необхідністю для більшості підприємств, що вимагає ретельного та обдуманого

управління фінансовими ресурсами для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності на ринку. У виробничій діяльності фінансові ресурси є основою формування та використання фінансового капіталу. Важливо зауважити, що капітал є частиною фінансових ресурсів, вкладених у виробництво, які приносять прибуток після завершення господарського обороту. Інакше кажучи, капітал функціонує як перетворена форма фінансових ресурсів, призначених для виробництва.

Однак існують певні проблеми в управлінні активами підприємств, які залишаються невирішеними та потребують подальших досліджень та розробок. Одна із таких проблем полягає у відсутності належно обґрунтованих стратегій оптимізації обсягу і структури активів підприємств, включаючи основні та оборотні активи, а також джерела їх фінансування, що відповідали б сучасним умовам ринкових відносин.

Сучасний економічний стан визначається нестабільністю та високим рівнем динаміки у зовнішньому середовищі. Ці фактори створюють виклики, які негативно впливають на фінансове здоров'я підприємств та вимагають від їхнього керівництва прийняття стратегічних рішень в умовах постійної невизначеності. Багато підприємств стикаються із значущими проблемами, які охоплюють як виробничий, так і фінансові аспекти їх діяльності, внаслідок чого вони потрапляють в кризовий стан.

Даний прогнозований варіант викликає необхідність акцентування уваги на фінансових аспектах функціонування підприємств. Особливий акцент робиться на активах підприємства, їхньому складі та вартості. У таких умовах, керівництво визнає важливість забезпечення належного рівня активів, що стає ключовим елементом стратегічного управління. Збалансоване управління активами, яке враховує нестабільність та динаміку зовнішнього середовища, стає критично важливим для збереження стійкості та конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах економічного середовища. Організаційна структура капіталу, яку використовує підприємство, визначає різноманітні аспекти його діяльності, охоплюючи не лише фінансовий, але й господарсько-виробничий та інвестиційний контекст. Ця структура має значущий вплив на кінцеві результати підприємства. Внаслідок змін на ринку та виникнення кризових явищ виникає важлива проблема – дефіцит необхідних основних та оборотних активів, а також великі нерівності у джерелах їх фінансування. Даний аспект суттєво впливає на ефективність господарювання підприємства. Тим часом, низький рівень забезпеченості підприємств активами, зокрема оборотними, призводить до обмеженого використання цих ресурсів. Усе це підкреслює необхідність змін у стратегіях управління оборотними активами з метою вирішення фінансових проблем та підвищення загальної ефективності функціонування підприємств.

Ефективність оптимізації джерел фінансування оборотних активів на підприємствах визначається розумним та урівноваженим співвідношенням між власним та позиковим капіталом. Існує низка підходів для розгляду цього питання, зокрема, через визначення їхнього внеску до загального нормативу оборотних активів.

Один із таких підходів передбачає, що мінімальні потреби в оборотних активах повинні бути задоволені за рахунок власних джерел фінансування. У цьому випадку, сталий обіг підприємства повинен покриватися внутрішніми ресурсами. До тимчасових потреб відносять сезонність чи проекти, що можуть бути

фінансовані короткостроковими кредитами або іншими джерелами позикового капіталу.

Такий виважений розподіл джерел фінансування не лише сприяє ефективному управлінню оборотним капіталом, але й створює унікальні можливості для підприємства в контексті його фінансового стратегічного планування. Максимізація використання внутрішніх резервів дозволяє підтримувати стійкість та гнучкість фінансової системи підприємства, особливо в умовах нестабільного економічного середовища.

Зменшення залежності від позикового капіталу сприяє зниженню фінансових витрат, що, у свою чергу, позитивно впливає на загальну фінансову продуктивність підприємства. Важливо враховувати специфіку діяльності підприємства, оскільки це впливає на його фінансові потреби та стратегії у різні періоди економічного циклу. Збалансований підхід до управління джерелами фінансування дозволяє підприємству швидко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, забезпечуючи оптимальний розподіл ресурсів та сталість фінансового стану. Усі ці аспекти сприяють створенню стійкого та конкурентоспроможного фінансового стратегічного плану для подальшого розвитку підприємства.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Теоретичним аспектам управління активами підприємств присвячено наукові праці таких учених-економістів, як Л. О. Коваленко, В. М. Шелудько, Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна, Бланк І. О., Урбан Н. М., Малєєва А. В., Харченко Е. В. та ін.

У визначеннях активів, які наводять Л. О. Коваленко, В. М. Шелудько, Г. О. Крамаренко та О. Є. Чорна, основний акцент робиться на тому, що активи представляють собою майно підприємства, яке формується за рахунок власних або залучених ресурсів [1; 2]. Бланк І. О. та Урбан Н. М. відзначають, що для характеристики активів необхідно використовувати термін «здатність генерувати доходи», що означає здатність формувати прибуток під час ефективного використання активів. Деякі дослідники, зокрема в працях [3; 4; 5], зауважують, що активи є продуктивними економічними ресурсами, які мають потенціал генерувати прибуток. Крім того, деякі вчені підкреслюють необхідність грошової оцінки активів, але існують різні точки зору щодо того, чи ідентифікується категорія «актив» з ресурсами, чи вважається майном підприємства. Малєєва А. В., Харченко Е. В. та Урбан Н. М. зазначають, що активи формуються за рахунок інвестованого капіталу.

Підсумовуючи наукові підходи до розуміння сутності активів, можемо визначити, що активи представляють собою майнові цінності підприємства, які формуються завдяки інвестованому в них капіталу. Вони мають грошову оцінку та вартість, відрізняються продуктивністю та здатністю до генерації прибутку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належне проведеним дослідженням теоретичних аспектів управління активами підприємств, вважаємо, що існує необхідність у більш ґрунтовному дослідженні принципів та підходів до управління активами вітчизняних підприємств. На даний момент існують виклики, пов'язані з відсутністю загальноприйнятих рекомендацій чи універсальних підходів до управління розвитком активів з метою підвищення їхньої ефективності. Це стає особливо актуальним у контексті виготовлення конкурентоздатної продукції, розширення ринків та впровадження інновацій. Потреба в узагальнених стратегіях управління активами підкреслює важливість

подальших досліджень цієї теми для успішної адаптації підприємств до викликів сучасного бізнес-середовища.

Постановка завдання. Головною метою дослідження є розгляд терміну «активи» у контексті підприємства та виявлення можливих шляхів оптимізації та розробки рекомендацій для підвищення ефективності управління активами підприємства. Об'єктом дослідження є процес управління оборотними активами і джерелами їхнього формування, спрямований на відновлення фінансової стійкості та платоспроможності підприємств. Відповідно до визначеної мети необхідно вирішити такі завдання: проаналізувати різні тлумачення та використання терміну «активи» в економічній теорії; ідентифікувати можливі шляхи оптимізації активів: розглянути різні стратегії та підходи для оптимізації використання активів підприємства з урахуванням його специфіки та галузевих особливостей; розробити рекомендації щодо підвищення ефективності управління активами.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній економічній теорії та практиці управління активами використовуються різні визначення терміну «активи». Нижче наведено декілька з найбільш розповсюджених визначень цього терміну (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до визначення сутності терміну «активи»

№	Автор	Визначення
1.	Бланк І. О., Фаріон І. Д., Урбан Н. М.	Активи представляють собою матеріальні цінності, створені завдяки вкладеному в них капіталу.
2.	Петруня Н. В.	Активи виникають внаслідок інвестування капіталу підприємства та його перетворення в матеріальні, нематеріальні та фінансові цінності.
3.	Щаділова С. Н.	Активи – це усі об'єкти обліку, для яких необхідно витратити ресурси або засоби для їхнього утримання.
4.	Пріб К. А., Федько В. І	Активи – це різноманітне майно, включаючи кошти, цінні папери, основні фонди, оборотні активи, розрахунки з дебіторами, об'єкти права інтелектуальної, в тому числі промислової, власності та подібні до них права. Вони є об'єктом права власності або повного господарського відання.
5.	Бункіна М. К., Семенов А. М.	Активи представляють собою власність власника, включаючи матеріальні і фінансові ресурси, цінні папери та нерухомість.
6.	П(С)БО 2 «Баланс»	Активи є ресурсами, які перебувають під контролем підприємства внаслідок минулих подій, і використання їх очікується призведе до отримання економічних вигід у майбутньому.

Джерело: складено авторами на основі [1; 2; 3; 4; 5; 6]

Як було відзначено, в науковій теорії та практиці існує низка різних тлумачень терміну «активи». Серед них найбільш точним і правильним визначенням активів є розгляд їх як комплексу матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства, які можуть бути оцінені та мати вартість. Формування та використання цих активів спрямовано на отримання економічної вигоди. У даному визначенні враховані обидва аспекти активів – як матеріальні так і нематеріальні

форми, а також їхня приналежність підприємству та потенціал приносити прибуток у майбутньому. Це визначення підкреслює здатність взаємодіяти з факторами часу, ризику та ліквідності, враховуючи, що ефективне управління активами передбачає збалансований підхід до оптимізації цих важливих параметрів. Іншими словами, активи підприємства не лише представляють собою фізичні та інтелектуальні ресурси, але й вони мають потенціал для генерації прибутку у майбутньому [1].

Враховуючи різноманітність активів, їхню вартість та роль у фінансовій стратегії підприємства, даний аспект спонукає до проведення досліджень та розробки стратегій ефективного управління.

Зважаючи на велику різноманітність активів, їхню значущість та вартість для фінансової стратегії підприємства, концепція визначення активів, як викладено у вищезгаданому матеріалі, становить важливе підґрунтя для проведення багатопланових досліджень та розробки стратегій з метою досягнення максимальної економічної вигоди.

Ключовим аспектом є розуміння різноманітності активів, включаючи як матеріальні, так і нематеріальні цінності, а також фінансові резерви, що визначають капіталовкладення підприємства. Врахування їхньої ролі у фінансовому стратегічному плануванні та досягнення корпоративних цілей дозволяє створити комплексний підхід до управління цими ресурсами. Вищезгадане визначення активів є інструментом для проведення досліджень, спрямованих на вивчення ефективних стратегій управління активами підприємства. Даний аспект охоплює оптимальне розміщення та використання активів з метою максимізації їхньої цінності в рамках фінансових обмежень [3].

Окрім того, розуміння ролі активів у фінансовому контексті створює підставу для розробки інноваційних стратегій, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та стійкості підприємства на ринку. Такий підхід дозволяє підприємству адаптуватися до змін в економічному середовищі та максимізувати вигоди від різноманітності його активів.

Саме тому, в економічній теорії та на практиці використовуються різноманітні терміни, що визначають конкретні категорії активів підприємства. Для забезпечення ефективного та спрямованого управління активами на підприємстві виникає необхідність у систематизації основних понять, які використовуються в практичній сфері (табл. 2). Ця класифікація визначає основні ознаки, за якими активи, у ролі керованої підсистеми, найбільш чітко відповідатимуть управлінським цілям і завданням підприємства. Важливо наголосити, що така структуризація понять є необхідною для створення систематичного підходу до управління активами, що дозволяє досягти більшої чіткості та спростити прийняття управлінських рішень. Аналіз основних ознак активів у цьому контексті допомагає досягти оптимальної відповідності між цілями управління та характеристиками конкретних видів активів, що є ключовим для успішної стратегії підприємства. Спираючись на аналіз характеристик активів, підприємство може визначити оптимальний спосіб їхнього розміщення та використання для досягнення конкретних завдань, таких як максимізація прибутку, зменшення ризиків чи підвищення конкурентоспроможності. Узагальнюючи, детальний аналіз характеристик активів стає важливим інструментом для управління стратегією підприємства, сприяючи збалансованому та ефективному використанню різних видів активів відповідно до його корпоративних цілей та потреб [6].

Таблиця 2

Основні підходи до визначення терміну «активу»

№ з/п	Ознаки	Види активів
1.	За формами функціонування	Матеріальні, нематеріальні, фінансові, біологічні
2.	За характером участі в господарському процесі	Оборотні та необоротні
3.	За характером участі в різних видах господарської діяльності	Операційні та інвестиційні
4.	За можливістю амортизації	Амортизовані та неамортизовані
5.	За можливістю амортизації	Цінні та малоцінні
6.	За ступенем ліквідності	Абсолютно ліквідні, високоліквідні, середньоліквідні, малоліквідні, неліквідні

Джерело: складено авторами на основі [6]

Активи підприємства, у першу чергу, представляють собою внесок у виробництво капіталу. Аналіз історичної еволюції поняття «капітал» дозволяє виділити три ключові концепції щодо його утворення. Перший підхід визначає капітал як грошовий фактор, причому гроші розглядаються як основний виробничий чинник. Другий підхід, який спирається на матеріально-речове тлумачення, розглядає капітал як сукупність цінностей і послуг, що створюють новий дохід. Третій підхід розглядає капітал як виробничі відносини, впливаючи з монополізації власності на засоби виробництва підприємцями. Загальний огляд цих підходів формує визначення капіталу як благ, створених новою працею, що використовуються для виробництва товарів та послуг, задля отримання доходу [7].

Управління активами представляє собою систему принципів і методів, спрямованих на розробку та реалізацію управлінських рішень щодо оптимального формування активів із різних джерел та їх ефективного використання в різних галузях господарської діяльності підприємства. Таким чином, управління капіталом визначається як вплив суб'єкта ринку (підприємства) на об'єкт управління (капітал) з метою оптимального та ефективного використання цього об'єкта для проведення господарської діяльності суб'єкта. Це наголошує важливість раціонального управління активами для досягнення стратегічних цілей підприємства та забезпечення його стійкості конкурентоспроможності в змінному економічному середовищі. Динамічність ринкових умов, нестабільність зовнішнього середовища та непередбачувані фактори вимагають від підприємств постійного аналізу та вдосконалення стратегій управління активами [8]. У контексті управління капіталом важливо враховувати, що це не тільки оптимізація фінансових ресурсів, але й впровадження ефективних стратегій залучення капіталу для забезпечення різноманітних потреб підприємства. Висвітлення фінансових аспектів, таких як структура та джерела капіталу, врахування ризиків і забезпечення ліквідності, стає важливим елементом успішного управління активами та забезпечення фінансової стійкості підприємства [9]. У сучасному господарському середовищі, де активи є ключовим ресурсом, управління капіталом стає стратегічною діяльністю. Його вплив на всебічний розвиток підприємства, забезпечення фінансової стійкості та створення конкурентних переваг робить цю функцію невід'ємною частиною успішного ведення бізнесу.

Ефективність господарської діяльності підприємства значною мірою залежить від рівня розвитку та вдосконалення системи управління активами.

Управління активами визначається як комплекс заходів, спрямованих на оптимальне використання ресурсів та забезпечення їхньої ефективності в усіх сферах діяльності підприємства. Перш за все, система управління активами має передбачати розробку та впровадження стратегій, які охоплюють усі аспекти використання основних та оборотних активів. Це передбачає планування виробничих, фінансових і інвестиційних процесів, а також розробку оптимальних механізмів управління ризиками. Значущою частиною системи управління активами є розробка інструментів моніторингу та аналізу фінансового стану активів підприємства. Це дозволяє своєчасно виявляти та виправляти можливі проблеми, підвищуючи рівень фінансової стійкості [10]. Далі, управління активами передбачає раціональне використання фінансових ресурсів. Оптимізація структури та джерел капіталу дозволяє підприємству ефективно управляти своїми фінансами, мінімізувати витрати та забезпечити потреби в різних етапах розвитку. Не менш важливим елементом управління активами є впровадження інноваційних підходів та технологій, спрямованих на підвищення якості та конкурентоспроможності виробничих процесів. Це передбачає впровадження сучасних технологій виробництва, розробку нових продуктів та послуг, а також активне вивчення та застосування передового досвіду у галузі. Крім того, система управління активами повинна бути гнучкою та адаптивною до змін в економічному оточенні. Сучасні ринкові умови диктують необхідність швидкого реагування на зміни у попиту, кон'юктурі ринку та законодавстві [11]. Саме тому, ефективна система управління активами підприємства є ключовим фактором для досягнення його стратегічних цілей, забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку в умовах сучасного бізнес-середовища. Управління активами розглядається як стратегічна діяльність, що охоплює не лише фінансовий аспект, але й виробничі, інноваційні, технологічні та ринкові виміри. Вона передбачає розробку та впровадження комплексу стратегій, які сприяють не лише оптимізації використання основних та оборотних активів, але й забезпечують сталість та ефективність усіх господарських процесів [12].

Перейдемо до наглядного прикладу налагодженого механізму управління активами (рис. 1).

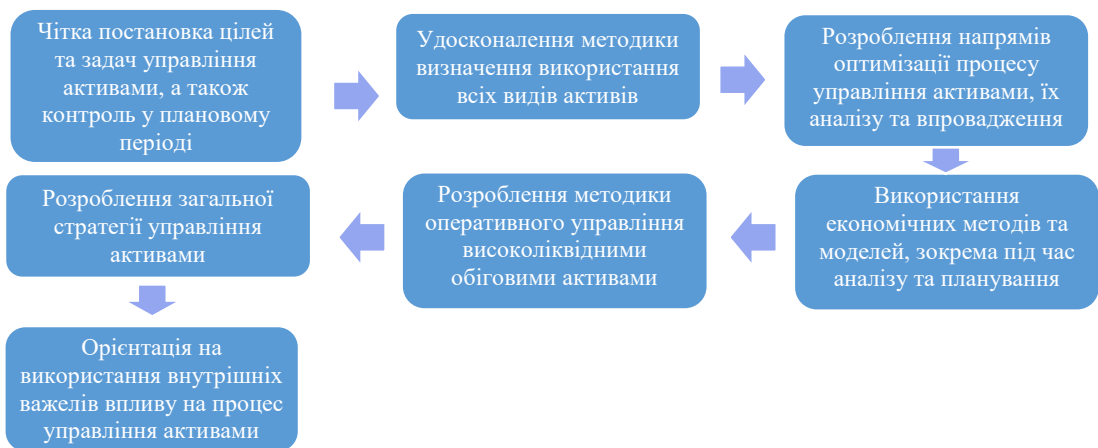

Рис. 1. Налагоджений механізм управління активами
Джерело: складено авторами на основі [11; 12; 13]

Удосконалення системи управління активами підприємства, зокрема їх створення та ефективне використання, стає визначальним етапом, оскільки формування та розвиток потрібної фінансової ресурсної бази є критично важливою передумовою для досягнення сталого економічного зростання. При розробці фінансової політики підприємства необхідно вибрати оптимальну структуру активів, яка, маючи найменші витрати капіталу, сприятиме збільшенню ринкової вартості економічної одиниці [12].

Оптимальною вважається така структура активів, яка дозволяє мінімізувати середньозважену вартість капіталу і, водночас, підтримує кредитну репутацію підприємства на рівні, сприятливому для залучення додаткових фінансових ресурсів.

Необхідно безпосередньо пов'язувати структуру активів підприємства з мобілізацією капіталу, оскільки ці категорії взаємопов'язані та взаємодіють. Таким чином, управління активами підприємства можна розглядати як ефективне управління його капіталом, оскільки сформований капітал завжди інвестується в активи для подальшого стратегічного розвитку та забезпечення фінансової стійкості підприємства. Цей підхід надає можливість здійснювати управлінські рішення, спрямовані на максимізацію вартості активів та оптимізацію їх використання для досягнення стратегічних цілей підприємства. Враховуючи, що структура активів підприємства впливає на вартість капіталу та кредитну репутацію, вона стає ключовим інструментом для забезпечення конкурентоспроможності й стійкого розвитку в динамічному бізнес-середовищі [12].

Управління активами підприємства – це багатосторонній та стратегічно важливий процес, який передбачає не лише оптимізацію структури активів, але й широкий спектр функцій, спрямованих на забезпечення ефективного управління активами протягом їхнього циклу життя. Важливим аспектом цього процесу є здійснення ефективного контролю за розподілом ресурсів, спрямованих на розвиток та утримання активів підприємства [12].

Оптимізація структури активів включає не лише раціональне розміщення фінансових ресурсів, але й управління різними видами активів відповідно до їхнього значення та призначення. Підприємство повинно стежити за циклом життя своїх активів, починаючи від їх створення та закінчуючи виведенням з експлуатації, щоб максимізувати їхню ефективність та вартість [13].

У контексті управління активами надзвичайно важливим є здатність підприємства адаптуватися до змін в економічному середовищі. Глобальна кон'юнктура, зміни в законодавстві та інші фактори можуть вплинути на ефективність та цільове використання активів. Гнучкість управління дозволяє підприємству швидко реагувати на нові умови, змінюючи стратегії та напрямки використання активів для досягнення максимальної результативності [13].

Такий підхід до управління активами визначає не лише успіх в оптимізації внутрішніх процесів підприємства, але й створює основу для стійкого розвитку та конкурентоспроможності в динамічному бізнес-середовищі.

Для ефективного управління оборотними активами підприємства необхідно впровадити низку заходів:

1. Оптимізація складу та структури оборотних активів.
2. Контроль розміру грошових коштів.
3. Оптимізація запасів.
4. Оптимізація структури товарів.

5. Контроль дебіторської заборгованості.
6. Скорочення тривалості фінансового циклу.
7. Підвищення рентабельності [13].

Впровадження цих заходів допоможе оптимізувати управління оборотними активами та сприятиме досягненню стратегічних цілей підприємства в умовах мінливого бізнес-середовища.

Висновки і перспективи подальших розробок. Враховуючи важливість управління активами підприємства, відзначається, що оптимальне розпорядження ресурсами може вирішити низку глобальних завдань, забезпечуючи ефективне використання ресурсів, максимізацію прибутковості та зменшення ризиків, пов'язаних з управлінням активами.

Здійснення постійного контролю за розміром оборотних активів у грошовій формі і раціональне управління грошовими резервами є важливими аспектами для забезпечення фінансової стабільності підприємства. Крім того, оптимізація запасів, ефективне управління дебіторською заборгованістю та скорочення фінансового циклу стають стратегічними завданнями для досягнення стійкого фінансового успіху.

Необхідність виваженого управління активами виражається у потребі утримувати оптимальну структуру активів, що сприяє не лише ефективному використанню капіталу, але й допомагає зберегти кредитну репутацію підприємства та забезпечити залучення додаткових фінансових ресурсів за вигідними умовами.

Оптимальна структура активів підприємства є важливою для досягнення його стратегічних цілей та успішної адаптації до змін у бізнес-середовищі. Збереження оптимальної структури активів передбачає постійний аналіз та коригування складу оборотних активів, а також управління інвестиційною стратегією. Підтримання належного рівня ліквідності та відповідності оборотних активів потребам підприємства в різні періоди є ключовим елементом в управлінні активами.

Успішне управління фінансовими ресурсами та своєчасне виконання фінансових зобов'язань підприємства мають ключове значення для досягнення і збереження його кредитної репутації. Оптимальна структура активів є запорукою надійності платіжної дисципліни, що, у свою чергу, сприяє створенню сприятливого клімату для конкурентного впливу підприємства.

Отже, ефективне управління активами підприємства є критично важливим фактором для його успішної діяльності та конкурентоспроможності. Налагодження оптимальної структури активів враховує, у першу чергу, раціональне використання капіталу. Оптимізація складу оборотних активів, раціональне управління грошовими коштами та оптимальний рівень ліквідності сприяють підтримці платоспроможності підприємства. Постійний контроль за станом розрахунків з дебіторами, оцінка платоспроможності, а також швидке реагування на фінансові ризики є необхідними елементами управління активами.

Такий підхід сприяє підвищенню рентабельності та створенню сприятливих умов для інвестиційного зростання підприємства.

Перспективи подальших розробок за цією проблематикою передбачають вдосконалення теоретичних моделей і концепцій, більш глибоке вивчення взаємозв'язків між різними видами активів та їх впливом на фінансові результати підприємства, а також розвиток нових методів аналізу та оцінки активів з урахуванням сучасних тенденцій у галузі економіки та управління.

Література

1. Нехай В. В. Метод «маневру» у стратегічному управлінні та створенні ринкових переваг підприємств на ринку засобів виробництва. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. Вип. 1 (80). С. 169–176. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.1.20>.
2. Чемчикаленко Р. А. Оптимізація структури капіталу підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 34. С. 298–303. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct34-43>.
3. Кобелева Т. О., Витвицька О. М., Перерва П. Г., Ковальчук С. О. Стратегічне управління розвитком підприємства на засадах інтелектуальної власності. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки)*. 2022. № 1. С. 52–57. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2022.1.52>.
4. Захаров С. С., Лузін І. А., Піскун Є. Ю. Формування іміджу сучасного підприємства в рамках стратегічного менеджменту та макроекономічної нестабільності. *Домінанти соціально-економічного розвитку України у нових реаліях* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Київ, 30 березня 2023 р.). Київ : КНУТД, 2023. С. 160–161.
5. Щербань О. Д., Невдачина О. І. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3 (14). С. 284–289.
6. Gedajlovic, E., & Shapiro, D. M. (2002). Ownership structure and firm profitability in Japan. *Academy of Management Journal*. No. 45 (3). Pp. 565–575. URL: <https://journals.aom.org/doi/full/10.5465/3069381>.
7. Юрчишена Л. В., Кречко О. С. Макроекономічний аналіз фінансування оборотних активів промислових підприємств України. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 337–346. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-337-346>.
8. Вороніна В. Л., Зюкова М. М., Артеменко А. Є. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства як засіб ефективного управління його розвитком. *Економічний простір*. 2020. № 162. С. 57–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/162-10>.
9. Giannopoulos G., Smith H., Theocharidou M. *The Landscape of Hybrid Threats : A conceptual model*. EUR 30585 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123305>.
10. Капустян В. О., Мажара Г. А., Фартушний І. Д. *Моделювання економіки* : підруч. для студ. спец. 051 Економіка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 265 с.
11. Гладка О. М., Карпович І. М., Сінчук А. М. *Моделі економічної динаміки для фахівців з інформаційних технологій* : навч. посіб. Рівне : РДГУ, 2019. 158 с.
12. Поповиченко І. В., Спіридонова К. О., Загустіна А. Є. Основні напрями підвищення ефективності використання основних фондів в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*. 2019. № 145. С. 149–159.
13. Бойко Р. В., Воронко Р. М., Редченко К. І. Облікове забезпечення системи управління основними засобами підприємства : організаційний аспект. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Серія : Економічні науки. 2022. № 70. С. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-02>.

References

1. Nekhai, V. V. (2022). The method of «maneuver» in strategic management and creation of market advantages of enterprises in the market of production means [Metod «manevru» u stratehichnomu upravlinni ta stvorenni rynkovykh perevah pidpriemstv na rynku zasobiv vyrobnytstva], *Visnyk Khersonskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu*, Vyp. 1 (80), s. 169–176. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.1.20> [in Ukrainian]
2. Chemchikalenko, R. A. (2019). Optimization of the enterprise's capital structure [Optimizatsiia struktury kapitalu pidpriemstva], *Infrastruktura rynku*, Vyp. 34, s. 298–303. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct34-43> [in Ukrainian]

3. Kobleva, T. O., Vytvytska, O. M., Pererva, P. H., & Kovalchuk, S. O. (2022). Strategic management of enterprise development on the basis of intellectual property [Stratehichne upravlinnia rozvytkom pidpriemstva na zasadakh intelektualnoi vlasnosti], *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut»* (Ekonomichni nauky), No. 1, s. 52–57. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2022.1.52> [in Ukrainian]
4. Zakharov, S. S., Luzin, I. A., & Piskun, Ye. Yu. (2023). Image formation of a modern enterprise within the framework of strategic management and macroeconomic instability [Formuvannya imidzhu suchasnoho pidpriemstva v ramkakh stratehichnoho menedzhmentu ta makroekonomichnoi nestabilnosti], *Dominanty sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy u novykh realiiakh: materialy Vseukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv*, 30 bereznia 2023 r., KNUTD, Kyiv, s. 160–161 [in Ukrainian]
5. Shcherban, O. D., & Nevdachyna, O. I. (2019). Theoretical aspects of determining the essence and structure of enterprise capital [Teoretychni aspekty vyznachennia sutnosti ta struktury kapitalu pidpriemstva], *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*, Vyp. 3 (14), s. 284–289 [in Ukrainian]
6. Gedajlovic, E., & Shapiro, D. M. (2002). Ownership structure and firm profitability in Japan. *Academy of Management Journal*, No. 45 (3), pp. 565–575. Retrieved from: <https://journals.aom.org/doi/full/10.5465/3069381>.
7. Yurchishena, L. V., & Krechko, O. S. (2020). Macroeconomic analysis of current assets financing of industrial enterprises of Ukraine [Makroekonomichnyi analiz finansuvannia oborotnykh aktyviv promyslovykh pidpriemstv Ukrainy], *Biznes Inform*, No. 11, s. 337–346. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-337-346> [in Ukrainian]
8. Voronina, V. L., Zyukova, M. M., & Artemenko, A. Ye. (2020). Evaluation of the enterprise innovative potential as a means of effective management of its development [Otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva yak zasib efektyvnoho upravlinnia yoho rozvytkom], *Ekonomichnyi prostir*, No. 162, s. 57–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/162-10> [in Ukrainian]
9. Giannopoulos, G., Smith, H., & Theocharidou, M. (2021). *The Landscape of Hybrid Threats: A conceptual model*. EUR 30585 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg. Retrieved from: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123305>.
10. Kapustyan, V. O., Mazhara, H. A., & Fartushnyi, I. D. (2022). *Modeling of the economy* [Modeliuvannia ekonomiky], KPI imeni Ihoria Sikorskoho, Kyiv, 265 s. [in Ukrainian]
11. Hladka, O. M., Karpovych, I. M., & Sinchuk, A. M. (2019). *Models of economic dynamics for information technology specialists* [Modeli ekonomichnoi dynamiky dlia fakhivtsiv z informatsiinykh tekhnolohii], RDHU, Rivne, 158 s. [in Ukrainian]
12. Popovychenko, I. V., Spiridonova, K. O., & Zagustina, A. Ye. (2019). The main directions of increasing the efficiency of fixed assets using in modern economic conditions [Osnovni napriamy pidvyshchennia efektyvnosti vykorystannia osnovnykh fondiv v suchasnykh umovakh hospodariuvannia], *Ekonomichnyi prostir*, No. 145, s. 149–159 [in Ukrainian]
13. Boyko, R. V., Voronko, R. M., & Redchenko, K. I. (2022). Accounting support of the management system of enterprise's fixed assets: organizational aspect [Oblikove zabezpechennia systemy upravlinnia osnovnyimi zasobamy pidpriemstva: orhanizatsiinyi aspekt], *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, Seria: Ekonomichni nauky, No. 70, s. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-02> [in Ukrainian]